USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juřičkové v právní věci žalobce: **S. B.**, zastoupeného JUDr. Denisem Mitrovićem, advokátem, sídlem Mírové náměstí 274, Týniště nad Orlicí, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2021, č. j. OAM-36/LE-BA05-P07-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2021, č. j. 60 Az 35/2021 – 89,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 15. 6. 2021 žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť žalobce je státním občanem Kosova, které Česká republika v souladu s § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žalobce neprokázal, že v jeho případě Kosovo za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Plzni zamítl.

[3] Krajský soud konstatoval, že ve zprávě Hodnocení Kosova jako bezpečné země z 25. 9. 2020, kterou taktéž shrnul, jsou všechny podstatné skutečnosti dokazující, že Kosovo splňuje kritéria bezpečné země dle § 2 zákona o azylu. Z ničeho nevyplývá, že by byla zpochybněna věrohodnost této zprávy jen z toho důvodu, že je ve spise jediná, či proto, že byla opatřena žalovaným. Žalobce žádné konkrétní skutečnosti uvedené ve zprávě nezpochybnil. Ze zprávy vyplývají podstatné informace, že právní systém země zakotvuje účinné prostředky ochrany proti porušování lidských práv a svobod a že zde nedochází soustavně k mučení či jinému nelidskému zacházení. Žalobce se tudíž se svými problémy, které měl se soukromými osobami, měl a mohl obrátit na státní orgány své země, což neučinil.

[4] Trestní řízení vedené proti žalobci nevykazovalo žádné excesy a nesvědčí pro závěr, že Kosovo není bezpečná země, neboť žalobce se k činu v podstatě přiznal a ani uložený trest není extrémní.

[5] Krajský soud shrnul, že žalovaný se velmi podrobně zabýval všemi žalobcovými tvrzeními a srozumitelně a logicky je zhodnotil. Závěrem svého rozhodnutí navíc žalovaný poukázal na okolnost, že žalobce již dříve dlouhodobě pobýval v Německu za účelem výdělku, po neúspěšné žádosti o mezinárodní ochranu se vrátil do vlasti. Zde si opatřil za 3 000 EUR falešný cestovní doklad, s nímž se nelegálně pokusil opětovně dostat do Německa, a po vrácení do ČR nepožádal o mezinárodní ochranu ihned, nýbrž až po zajištění za účelem správního vyhoštění.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[7] Stěžovatel namítá, že žalovaný ani soud nevyložili, z čeho konkrétně vycházejí, když považují Kosovo za bezpečnou zemi původu (pouze citují zprávu, aniž by alespoň v základu uvedli, co je v ní obsaženo), a neshromáždili objektivní důkazy prokazující skutečný stav v zemi původu. Žalovaný provedl toliko formální „sadu důkazů“, které v podobných případech provádí. Většina informací, které žalovaný užil, je více než tři čtvrtě roku stará a není aktuální, neboť situace v Kosovu se překotně mění. Při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu pro strach z pronásledování z důvodů etnických nelze rozhodovat na základě zpráv, které toto nezohledňují. Stěžovatel nepovažuje Kosovo za standardní demokracii, neboť nebylo uznáno jako samostatný stát OSN a nemá fungující policii ani justici (nad první dohlíží KFOR a nad druhou EULEX). Kosovo je založeno na klanovém uspořádání a na principu krevní msty. Součástí klanového uspořádání jsou téměř výhradně etničtí kosovští Albánci. Stěžovatel je sice muslim, což jej v základu ochraňuje před pronásledováním z důvodů etnických, ale skutečnost, že není členem privilegovaného klanu, jej ponechává mimo systém ochrany. Žalovaný přitom nezpochybnil, že stěžovateli bylo vyhrožováno a že se nemůže domoci ochrany v zemi původu.

[8] Krajský soud neřešil situaci stěžovatele z pohledu jeho etnického původu a vůbec se nezabýval tím, zda by mohl být perzekvován z důvodu svého etnického původu. Stěžovatel odkazuje na judikaturu k posuzování udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona

o azylu a namítá, že v důsledku neposouzení poměrů ochrany menšin v Kosovu nemohlo ani dojít ke zjištění toho, zda by se stěžovatel domohl nějaké pomoci od státních orgánů v zemi původu.

[9] Stěžovatel dále namítá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu z důvodu, že většinu rozsudku tvoří opsaná podání účastníků a ve vlastním hodnocení soud neuvedl, z jakých důkazů vycházel a jakými úvahami je při jejich hodnocení řídil.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že trvá na zákonnosti svého rozhodnutí. Odkázal na vyjádření k žalobě a rozsudek krajského soudu, s jehož hodnocením se ztotožňuje.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc rozhodovanou v řízení před krajským soudem samosoudcem, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele". O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti nevznáší žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak.

[14] Zákon o azylu v § 16 odst. 2 stanoví: *Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* Bezpečnou zemi původu definuje § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a podle § 2 bodu 11 vyhlášky č. 328/2015 Sb. Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu také Kosovo.

[15] K otázce posuzování žádostí o mezinárodní ochranu žadatelů přicházejících ze zemí označených jako bezpečná země původu existuje ustálená judikatura. V případě řízení o takových žádostech je oproti jiným azylovým řízením zdůrazněno důkazní břemeno

žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a v čl. 36 a 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice) stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 2 zákona o azylu. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Takové podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS).

[16] Jak žalovaný, tak krajský soud v intencích uvedené judikatury postupovali a dovodili, že stěžovatel neprokázal, že by v jeho případě nebylo možno Kosovo považovat za bezpečnou zemi původu. Ačkoliv stěžovatel namítá, že žalovaný nerozporoval věrohodnost jeho výpovědi týkající se obavy z výhrůžek soukromých osob, žalovaný i krajský soud uvedli, že stěžovatel měl vyhledat pomoc v zemi původu, a to zcela v souladu s ustálenou judikaturou (viz např. rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37, či ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[17] Namítá-li stěžovatel nyní, že žalovaný ani krajský soud nezjistili dostatečně skutkový stav vztahující se k otázce, zda je pro něj ochrana v zemi původu dostupná z důvodu jeho etnické příslušnosti, a také, že nevyhodnotili jeho možné pronásledování z tohoto důvodu, je třeba upozornit, že břemeno tvrzení v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu stíhá žadatele (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, či ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86). Jedině žadatel sám ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. Stěžovatel ve správním řízení ani v žalobě neuvedl žádné okolnosti naznačující, že by měl být pronásledován či mu neměla být poskytnuta ochrana ze strany státních orgánů z důvodu jeho etnické příslušnosti, nadto ve správním řízení uvedl, že je albánské národnosti, což je i dle jeho tvrzení v kasační stížnosti majoritní etnikum v Kosovu. V takovém případě nelze žalovanému ani krajskému soudu vytýkat, že si k této otázce neobstarali dostatečné podklady a stěžovatelovu žádost z tohoto hlediska nehodnotili. V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„je nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat...“*.

[18] Z podkladů týkajících se bezpečnostní a politické situace v Kosovu žalovaný i krajský soud naopak dovodili, že Kosovo je standardně fungující demokratický stát a lze je považovat za bezpečnou zemi původu, a stěžovateli tedy nic nebránilo obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné státní orgány. Krajský soud hodnotil informace o zemi původu z hlediska kritérií nastíněných v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, v němž soud konstatoval,

že *informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné*. Krajský soud přitom dospěl k závěru, že daným požadavkům vyhovují a Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud tuto judikaturu aplikoval nesprávně. Tvrzení o neaktuálnosti podkladů a překotně se měnící situaci zůstala zcela v obecné rovině. Již krajský soud upozornil, že stěžovatel konkrétně nezpochybnil žádnou informaci uvedenou ve zprávě o zemi původu. Nynější námitky týkající se fungování policejního a justičního systému stěžovatel poprvé uplatňuje až v kasační stížnosti, ačkoliv tak měl učinit v řízení před krajským soudem. Tyto námitky jsou proto nepřípustné dle § 104 odst. 4 s. ř. s., a Nejvyšší správní soud k nim tak nemohl nepřihlížet.

[19] Ani námitka nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu nezakládá přijatelnost stěžovatelovy kasační stížnosti. Rekapitulace správního řízení, zejména důvodů, pro které stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu, způsobu, jakým se žalovaný s touto žádostí vypořádal, a následných podání účastníků v řízení před soudem je nezbytným základem pro srozumitelné rozhodnutí krajského soudu. Z rozsudku krajského soudu je právě na základě učiněné rekapitulace zřejmé, na základě jakého skutkového stavu rozhodl, a zároveň jasně odůvodnil svoje právní závěry týkající se nedůvodnosti žaloby.

[20] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v projednávané věci neshledal pochybení krajského soudu, natož takové, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2022

JUDr. Filip Dienstbier Ph.D.

předseda senátu